

BOSHLANG'ICH SINFLARDA YANGI PED TEXNOLOHIYALAR ASOSIDA O'QITISH

Aliyeva Nargiza Jumanaliyevna

*Farg'ona viloyati Furqat tumani 29-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi*

Annotatsiya Maqola keng kitobxonlar uchun mo'ljallangan: boshlang'ich ta'lim bo'yicha o'qituvchilar o'qituvchilari, boshlang'ich sinflarning mohiyatini tushunishga, nazariy darajasini oshirishga intilayotganlar. maqolaning maqsadi o'quvchilarning ta'lim nazariyasi va o'qitish darajasini oshirish imkoniyatlari bo'yicha zamonaviy kurslar va texnikalar haqidagi tasavvurlarini kengaytirishdir.

Kalit so'zlar: pedagogika / boshlang'ich ta'lim/ faoliyatni tashkil etish/ jamoa/ maktab o'quvchisi/ dars / nazariya.

O'qitish texnologiyasi didaktik vositalardan foydalanish tartibi va ketma-ketligini tanlash va aniqlash, o'qitish shakllari va usullarini tashkil etish bo'yicha harakatlar to'plami sifatida belgilanadi. O'qitish texnologiyasi-bu maqsadlarga eng samarali erishishni ta'minlaydigan o'quv mazmunini amalga oshirish jarayoni. Ta'lim texnologiyasi-belgilangan ta'lim maqsadlarini muvaffaqiyatli amalga oshirishga imkon beradigan nazariy asoslangan ta'lim va tarbiya jarayonlarini ko'paytirish vositalari va usullari to'plami. O'qitish texnologiyasi tegishli ilmiy dizaynni o'z ichiga oladi, unda ushbu maqsadlar aniq belgilanadi va ob'ektiv bosqichma-bosqich o'lchovlar va erishilgan natijalarni yakuniy baholash imkoniyati saqlanib qoladi. Ta'lim texnologiyasida eng qiyin narsa o'quvchilarning shaxsiy fazilatlarini tavsiflash masalasidir. Pedagogik jarayonning barcha bosqichlarida shaxsiyat tuzilishining tanlangan kontseptsiyasidan foydalanish mumkin, ammo fazilatlarining o'zi diagnostika tushunchalarida talqin qilinishi kerak. Shaxs tajribasi va uning intellektual fazilatlarini diagnostikasini tavsiflash metodologiyasi o'quvchilarning belgilangan o'quv maqsadlariga diagnostika darajasiga erishish darajasini nazorat qilish uchun ma'lum parametrlar to'plami va ular bilan bog'liq yo'naltirilgan testlar bilan ifodalanadi. Ushbu to'plam ta'limning mazmuni va uni o'zlashtirish sifatini tavsiflovchi parametrlarni o'z ichiga oladi.

O'quv qo'llanmada "ta'lim texnologiyasi" va "o'qitish texnologiyasi" tushunchalarining xususiyatlari ochib berilgan. Boshlang'ich maktabda qo'llaniladigan maxsus o'qitish texnologiyalari va ularni amalga oshirish bosqichlari ko'rib chiqiladi. Turli xil o'quv fanlari bo'yicha turli xil o'quv

texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini ko'rsatadigan namunaviy darslar taklif etiladi.

Standart boshlang'ich maktab o'quvchilarining o'qishini tashkil etish nuqtai nazaridan o'qituvchining kasbiy faoliyatini qayta ko'rib chiqishni o'z ichiga olgan tizim-faoliyat yondashuviga asoslanadi. Standartga muvofiq, ta'lim natijalari uning tizimni tashkil etuvchi tarkibiy qismiga aylanadi. Bunday tushuncha boshlang'ich ta'limning maqsadi va asosiy natijasini, ya'ni universal ta'lim harakatlarini o'zlashtirish, dunyoni bilish va o'zlashtirish asosida talaba shaxsini rivojlantirishni aniq aniqlashga imkon berdi. Belgilangan maqsadga erishish o'quvchilarning shaxsiy va kognitiv rivojlanish yo'llari va usullarini belgilaydigan ta'lim texnologiyalari tomonidan osonlashtiriladi. Boshlang'ich umumiy ta'limning o'quv dasturini o'zlashtirishning rejalashtirilgan natijalarining kafolati talabalar tomonidan yangi bilimlar, ko'nikmalar, vakolatlar, faoliyat turlari va usullarini mustaqil ravishda muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun asosdir. Yuqoridagilar bilan bog'liq holda, boshlang'ich ta'limda o'qitish texnologiyalarini amalga oshirish alohida o'rin tutishi mumkin. Maktabning o'quv jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish muammosi fan sifatida pedagogikaning zamonaviy va tez rivojlanayotgan muammolaridan biridir. Taklif etilayotgan maqolada "pedagogik texnologiya", "ta'lim texnologiyasi" va "o'qitish texnologiyasi" tushunchalarining umumiy xususiyatlari ochib berilgan, boshlang'ich sinf o'qituvchisi faoliyatida texnologiyalardan foydalanish bilan bog'liq tadqiqot natijalari tahlil qilingan. Materialning keyingi taqdimotida kelajakdagi o'qituvchilarni o'zlashtirish uchun muhim bo'lgan aniq o'qitish texnologiyalari ko'rib chiqiladi. Har bir texnologiya uning mohiyati va nazariy asosni tashkil etuvchi asosiy tushunchalarni ochib berish nuqtai nazaridan taqdim etiladi, shuningdek texnologiyani amalga oshirish bosqichlari tavsiflanadi va boshlang'ich maktabda darslarda o'qitish texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini ko'rsatadigan darslarga misollar keltirilgan.

Hozirgi vaqtda "texnologiya" tushunchasi boshqa pedagogik toifalar qatorida barqaror o'rinni egallaydi. Texnologiya-mahorat haqidagi fan (yunon. techne-san'at, logos-fan, qonun). Texnologiyalar muammosini o'rganuvchilar ko'pincha "pedagogik texnologiya", "ta'lim texnologiyasi", "ta'lim texnologiyasi" kabi tushunchalardan foydalanadilar.

Olimlar tomonidan ishlab chiqilgan ushbu pedagogik Kontseptsiyada ta'kidlangan asosiy xususiyatlarni sxematik tarzda taqdim etishga imkon beradi: maqsad — o'qituvchi va talabaning harakatlar tizimi — natija. Tizim, shu jumladan: diagnostika rejalashtirilgan o'quv natijalarini taqdim etish;

talabalarning hozirgi holati va proksimal rivojlanish tendentsiyalarini diagnostika qilish vositalari;

-o'quv modellari to'plami;

-muayyan shartlar uchun maqbul modelni tanlash yoki qurish mezonlari.

Texnologiyaning asosini tashkil etuvchi o'quv modeli, shuningdek, uning didaktik bazasini tashkil etuvchi o'qitish usullari va tashkiliy shakllarini va vositalar va usullarni o'z ichiga olgan pedagogik texnikani o'z ichiga olgan tizimdir.

Metodika ma'lum bir o'quv intizomini o'rganishda umumiy didaktik hodisalar va jarayonlarni ko'rib chiqadi va savollarga javob beradi: nima uchun, nima uchun va qanday qilib ma'lum bir o'quv fanida o'qitish kerak. Texnologiya savolga javob beradi " qanday qilib samarali o'rganish kerak?». Binobarin, o'qitish texnologiyalari didaktikaning bo'limi bo'lib, u o'z faniga ega bo'lgan mustaqil o'quv intizomiga aylanishi mumkin. Agar texnologiya ma'lum bir o'quv predmetida qo'llanilsa, unda didaktik yondashuvlar metodologiyada amalga oshiriladi. Xuddi shu mavzuni o'rganishda (masalan, matematika) turli xil o'qitish texnologiyalari (pedagogik ustaxona, muammoli o'qitish va boshqalar) qo'llanilishi mumkin va bir xil texnologiya (masalan, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi) turli xil o'quv fanlarini o'rganishda amalga oshirilishi mumkin (rus tili, adabiy o'qish, dunyo). Ta'lim texnologiyalari muammosi boshlang'ich ta'limga nisbatan tobora ko'proq ko'rib chiqilmoqda. Bu boshlang'ich maktab rivojlanishining zamonaviy tendentsiyalari bilan bog'liq bo'lib, uning ustuvor maqsadiga — o'quvchining shaxsiyatini rivojlantirishga qaratilgan. Boshlang'ich maktab o'quvchisining rivojlanishining muhim sharti uni mustaqil kognitiv faoliyatga kiritishdir, uning davomida universal o'quv harakatlari o'zlashtiriladi va mustaqillik shaxsning sifati sifatida shakllanadi. Agar biz har qanday ta'lim texnologiyasining muhim belgilaridan biri talaba tomonidan bajariladigan harakatlarni ketma-ketligi ekanligiga asoslansak, unda har bir texnologiyaning o'quvchilarning mustaqil faoliyatini tashkil etishdagi katta imkoniyatlarini aniqlash mumkin, bu esa yosh o'quvchining o'quv faoliyati sub'ekti sifatida rivojlanishini ta'minlaydi. Interfaol ta'lim texnologiyalari-bu o'quv jarayonining shunday tashkil etilishi bo'lib, unda talabaning kollektiv, bir-birini to'ldiruvchi, uning barcha ishtirokchilarining o'zaro ta'siriga, o'quv bilimlari jarayoniga asoslangan ishtiroki majburiydir.

Yurtimizda ta'lim mazmuniga alohida e'tibor qaratib, DTS o'quv dasturlarining yangi tahrirdagi variantlari tajriba sinovdan o'tkazilmoqda, pedagogik texnologiyalar asosida o'quv jarayonining samaradorligini oshirish maqsadida pedagogik texnologiyalardan, axborot kommunikatsiya

vositalaridan foydalanilmoqda. Boshlang'ich sinfda "o'qish" fani o'quvchilarning tafakkur qilish faoliyatlarini kengaytirish, erkin fikrlay olish, o'z g'alar fikrini anglash, o'z fikrlarini yozma ravishda ravon bayon qila olish, jamiyat a'zolari bilan erkin muloqotda bo'la olish ko'nikmasi va malakalarga xizmat qiladi. Sinfda o'qish darslariga qo'yilgan vazifalar:

1. O'qish malakasini takomillashtirish. O'quvchilarda yaxshilik darajasi sifatleri: to'g'ri, tez, ongli, ifodali o'qish malakalarini shakllantirish.

2. Bolalarda kitobga muhabbat uyg'otish, kitobdan foydalanishga, undan kerakli bilimni olishga o'rgatish, ya'ni kitobni sevuvchi, kitob bilan ishlashni biladigan chuqur fikrlovchi, sermulohaza kitobxonlarni yetishtirish.

3. O'quvchilarda atrof-muhit haqidagi bilimlarni kengaytirish va chuqurlashtirish, ilmiy dunyoqarash elementlarini shakllantirish.

4. O'quvchilarni axloqiy, estetik jihatdan mehnatga muhabbat ruhida tarbiyalash.

5. O'quvchilar nutqi (asosan,og'zaki nutqi) ni va tafakkurini o'stirish.

6. Adabiy tasavvur elementlarini shakllantirish.

Boshlang'ich sinflarda o'qish darslarining mazmuni:

1. Ta'lim metodlarini to'g'ri tanlash va ulardan o'rinli foydalanish - ta'lim samarasini ta'minlashga yordam beradi.

2. Pedagogik texnologiya usullaridan foydalanish o'qituvchi va o'quvchi faoliyat doirasini aniq belgilab beradi.

3. O'qitish metodi deganda ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchilarning kutilgan maqsadga erishishga qaratilgan birgalikdagi faoliyati tushuniladi. O'qitish usullari ta'lim jarayonidagi o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini qanday bo'lishini, o'qitish jarayonini qanday tashkil etish va olib borish kerakligini belgilab beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azizxo'jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.T.: 2006

2. Avliyoqulov N.X. Musayeva N. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent., 2008

References

1. Azizxo'jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.T.: 2006

2. Avliyoqulov N.X. Musayeva N. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent., 2008